

U okviru programa DEUS, krajem decembra protekle godine, JU Muzeji i galerije Podgorice, organizovale su u Modernoj galeriji, izložbu grupe "Generacija 9". Na izložbi su prezentirana ostvarenja desetorice umjetnika: Žarka Bjelice, Branka–Ilije Burića, Dragana Karadžića, Milovana–Mikija Radulovića, Nikice Raičevića, Branislava–Bana Sekulića, Rajka Todorovića–Todora, Žarka Vojičića, Dragomira–Cila Vušovića i Stanka Zečevića. Aktuelnu podgoričku ekspoziciju prati kolorni katalog sa uvodnim tekstom autora izložbe, istoričarke umjetnosti Petrice Duletić.

Razvoj savremene crnogorske likovne umjetnosti, započinje krajem devetnaestog i početkom dvadesetog vijeka, stvaraoci–ma uglavnom sa područja crnogorskog primorja koji su se školovali u Atini, Napulju i Veneciji. U vrijeme kralja Nikole, više crnogorskih umjetnika, obrazuju se na akademijama u Beču, Pragu, Minhenu i Parizu. Nakon Drugog svjetskog rata, za intenzivan razvoj savremene crnogorske likovne umjetnosti, od velikog je značaja, povratak u Crnu Goru Petra Lubarde, Mila Milunovića i drugih crnogorskih likovnih umjetnika, koji su se školovali u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani. Na Cetinju se otvara Likovni atelje ministarstva kulture i Umjetnička škola, koja se kasnije seli u Herceg Novi. Formira se Udruženje likovnih umjetnika Crne Gore i Umjetnička galerija na Cetinju. Veoma intenzivan razvoj savremene crnogorske likovne umjetnosti otpočinje otvaranjem Više pedagoške akademije u Nikšiću, a kasnije se razvoj intenzivira otvaranjem Kulturološkog fakulteta na Cetinju, koji prerasta u Fakultet likovnih umjetnosti.

Umjetnici likovne grupe "Generacija 9", pripadaju približno istom generacijskom, i gotovo istom teritorijalnom opsegu, a njihova umjetnička edukacija, otpočela je upravo na likovnom odsjeku Više pedagoške škole u Nikšiću. Svoje dalje likovne studije nastavili su na Fakultetu likovnih umjetnosti u Beogradu, gdje je većina završila i magisterije. Nakon povratka u Crnu Goru, zapravo Podgoricu, formirali su 1979, neformalnu likovnu grupu "Generacija 9", koja nije bila ograničena brojem članova, niti određenim likovnim programom. Grupa je djelovala veoma koherentno, a pored gore navedenih umjetnika, sa grupom su često izlagali: Branko

Papović, Krsto Andrijašević, Milivoje Babović, Pavle Pejović i drugi stvaraoci. Pošto nije postojao neki umjetnički kredo oko koga bi se okupili, očigledno je da su grupu formirali tek stasali umjetnici radi što brže i eksplicitnije afirmacije na crnogorskim pa i širim likovnim prostorima. U tom periodu razvoja, pa i kasnije, grupa je unijela određenu živost i značajan vitalitet u likovni život Crne Gore. Međutim vremenom, sa značajnijom afirmacijom individualiteta, grupa je logično sve više gubila na aktuelnosti. Svakako, treba pozdraviti profesionalne napore JU Muzeja i galerija Podgorice, da poslije dvadeset i pet godina od formiranja ove crnogorske likovne grupe, zapravo od njihove prve zajedničke izložbe u titogradskoj Modernoj galeriji (1981), okupi na jubilarnoj izložbi makar veći broj umjetnika. Umjetnici su na aktuelnoj izložbi zastupljeni sa po pet do osam svojih novijih ostvarenja. Većina slikara, prezentovala je svoje reprezentativne eksplikate, međtim, izgleda da neki stvaraoci, ipak nijesu na adekvatan način shvatili važnost vlastitog jubilarnog okupljanja.

Žarko Bjelica (Nikšić, 1951), slikar po obrazovanju i vokaciji, solidan crtač suzdržane figuralne orijentacije i specifične nadnaravne atmosfere. Već duže svojim radovima, nije prisutan na ovim prostorima. Predstavio se na aktuelnoj izložbi manjim trodimenzionalnim objektima konceptualne usmjerenosti, prezentiranim u staklenoj vitrini, sa veoma lucidnim i provokativnim naslovima: "Samu sebe pojela od sičije" (čelična četka za metal), "Frizura za džez koncert" (aranžman sa starom gramofonskom pločom), "Četka i orgazam". Do sada je priredio desetak samostalnih, a od 1978, učestvuje na izložbama ULUCG–a. Stalno živi i stvara u Beogradu.

Ilija Burić (Nikšić, 1951), obrazovan kao slikar, već dugi niz godina, isključivo se bavi crtežom, kao prapočetkom i suštinskim atributom u likovnoj umjetnosti. Na izložbi se predstavio sa dva veoma stara portreta iz sedamdesetih godina, kao i mozaički suspregnutom serijom, malih crno–bijelih crteža, sa globalnom tematikom animalnih lobanja. Odista, veliki zaljubljenik i posvećeni crtač, čije arabeske u krajnjoj egzecuciji, na fonu tamno–svijetlog, postaju asocijativna i apstraktna linearna klupka, bez početka i bez kraja. Do sada je priredio desetak samostalnih, a učestvovao je na više od stotinu grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Član je ULUCG–a od 1982, docent je na FLU na Cetinju, stalno živi i stvara u Nikšiću. Dragan Karadžić (Petnjica, Šavnik, 1950), od samih početaka, u potpunosti opredijeljeni slikar crnogorskih ambijentalnih vrijednosti. Uvijek pejzaž samo kao vizuelni podsticaj, a u krajn–

joj likovnoj egzekuciji, permanentno unutrašnji, duhovno–estetski doživljaj. U stalnom rasponu od asocijativnog do apstraktnog, od crteža i akvarela do uljanih eksplikata. Nakon veoma koherentnih i kondenzovanih slika, istinskom predanošću, trudom i velikim zalaganjem doseže izvanrednu prozračnost u lirskim akvarelima. Stvaralac sigurno izgrađenog slikarskog kreda, čija su pomjeranja u okviru tkiva slike veoma lagana, ali se zasigurno kreću uzlaznom putanjom prema krajnjoj kristalizaciji. Do sada je priredio preko četrdeset samostalnih, a učestvovao je na više od dvjesto i šezdeset grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je mnogobrojnih nagrada i priznanja, član ULUCG–a od 1977, profesor je na FLU na Cetinju, član CANU, a stalno živi i stvara u Podgorici.

Milovan Radulović (Nikšić, 1947), već dugi niz godina, veoma predano i dosljedno, bavi se izmaštano–oniričnim, crnogorsko–pastoralnim ambijentima, u kojima je sve pomjereno, sve lebdi ili je u čudesnom i zagonetnom kovitlacu. Prepliću se antropomorfni, zoomorfni i abiotički predstavnici, potom kolibe, pojate, stogovi, ljesovi, dolovi, uvale, proplanci, a sve grezne u čudesnoj atmosferi jutarnje sumaglice. Do sada je priredio dvadesetak samostalnih, a učestvovao je na preko dvije stotine grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je više nagrada i priznanja, član ULUCG–a od 1978, bavi se pedagoškim radom, a stalno živi i stvara u Nikšiću.

Nikica Raičević (Titograd, 1946), obrazovan kao slikar, već dugo vremena usmjeren prema crnogorskom pejzažu i mrtvoj prirodi. Ranije je bio okrenut ljudskoj figuri i posebno crtežu, iz čega je proizašao njegov rad na animiranom filmu. Živopisni kanjoni Morače i Cijevne, samo su vizuelni podsticaj, za onirične i izmaštane petrificirane ambijente, koji su slikani nekom vrstom nadnaravnog realizma. Do sada je priredio dvadesetak samostalnih, a učestvovao je na više od dvije stotine grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je više nagrada, član ULUCG–a od 1977, a stalno živi i stvara u Podgorici.

Branislav Sekulić (Prokuplje, 1952), izuzetno istančani slikar, mnogobrojnih suptilnih slikarskih varijacija, u širokom rasponu od pejzaža, mrtve prirode do figuracije. U krajnjoj slikarskoj egzekucije, kreće se od magičnog realizma, preko asocijativnog do poluapstraktnog i apstraktnog. Veoma topao i prislan u hromatskim modulacijama, sa izvanrednim osjećajem za valerske odnose. Do sada je priredio petnaestak samostalnih, a učestvovao je na preko dvije stotine grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je više nagrada, član je

ULUCG–a od 1978, docent je na FLU na Cetinju, a stalno živi i stvara u Podgorici.

Rajko Todorović (Jasenovo Polje, Nikšić 1952), slikar nemirnog duha i žestokog energetskog naboja, već dugi niz godina, stvara u ciklusnim segmentima, koje se međusobno prepliću i kondenzuju. U veoma širokoj tematskoj ravni, ljudske figure, torza, portreti, enterijeri, pejzaži, zvjeri, rake, krstače, a sve istodobno, život i smrt, ljubav i patnja, nastajanje i nestajanje. U krajnjoj likovnoj egzekuciji, eruptivan i ekspresivan, sve pršti od žestokih hromatskih rezonansi, struktura prozračna, pa odmah zatim pastuoza, rustična, reljefna, veoma pikturna. Do sada je priredio dvadeset samostalnih, a učestvovao je na preko dvije stotine grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, član je ULUCG–a od 1982, docent na FLU na Cetinju, član DANU, a stalno živi i stvara u Podgorici.

Žarko Vojičić (Nikšić, 1952), obrazovan kao slikar, već duže vrijeme, istrajno radi na obimnom ciklusu "Ambijent i figura". U realizaciji, snažni apstraktni ekspresionista, veoma gestualnog poteza, žestokih koloritnih vibracija, te grafisticiranih, čvrstih valerskih odnosa. Do sada je priredio desetak samostalnih, a učestvovao je na više od stinu grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dobitnik više nagrada, član je ULUCG–a od 1982, stalno živi i stvara u Nikšiću.

Dragomir Vušović (Nikšić, 1951), slikar istančanog kolorističkog štimunga, u fundusu nadrealnih prizora, umikane školjke i ljudske figure, na hladnim pločnicima oronulih palata. Specijalizovao je zidno slikarstvo, a na aktuelnoj izložbi, predstavio se sa više malih ulja na kartonu i dva veća eksplikata na platnu. Učestvovao je na brojnim kolektivnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Član je ULUCG–a od 1978, živi i stvara u Beogradu.

Stanko Zečević (Nikšić, 1954), slikar metafizičkih prizora, kojima dominiraju renesansne ljepotice, starci, деца, konji, psi, voće i povrće, škrinje, ćilimi i putiri. U neposrednoj likovnoj egzekuciji uljem na platnu, koristi se doktrinama starih majstora, ali i nekim iskustvima kolaža, hromatske plohe se čvrsto sučeljavaju, a valerska skala je veoma kontrapunktirana. Do sada je priredio dvadesetak samostalnih, a učestvovao je na brojnim grupnim izložbama u zemlji i inostranstvu. Dobitnik je mnogih nagrada, bio je član ULUCG–a, sada je profesor na Fakultetu primijenjenih umjetnosti, i stalno živi i stvara u Beogradu.